

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιώργος Σεφέρης
Ομιλία στη Στοκχόλμη
Σχολικό βιβλίο Σελίδα 180
«Τούτη την ώρατην απόκριση του Οιδίποδα.»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

α. Για καθεμιά από τις παρακάτω αριθμημένες προτάσεις να γράψετε στο τετράδιό σας τον αντίστοιχο αριθμό της πρότασης και δίπλα την ένδειξη **Σωστό ή Λάθος**, σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

1. Η ελληνική γλώσσα παρουσιάζει μία συνέχεια.
2. Στην αρχαία τραγωδία, ο άνθρωπος που ξεπερνά το μέτρο δεν τιμωρείται.
3. Υπάρχουν μεγάλες διαφορές ανάμεσα σ' ένα αρχαίο ελληνικό δράμα και σ' ένα σημερινό.
4. Η ποίηση κινδυνεύει να σβήσει από την απουσία της αγάπης.
5. Ο Σεφέρης χρωστά ευγνωμοσύνη στη Σουηδική Ακαδημία που τίμησε μια γλώσσα περιορισμένης χρήσης όπως η ελληνική.

Μονάδες 10

β. Ποιες σκέψεις κάνει ο Γ. Σεφέρης για την ποίηση στο παρακάτω απόσπασμα του κειμένου;
«**Παρατήρησαν, τον περασμένο χρόνο γύρω από τούτο το τραπέζι, την πολύ μεγάλη διαφορά ανάμεσα στις ανακαλύψεις της σύγχρονης επιστήμης και στη λογοτεχνία παρατήρησαν πως ανάμεσα σ' ένα αρχαίο ελληνικό δράμα και ένα σημερινό, η διαφορά είναι λίγη. Ναι, η συμπεριφορά του ανθρώπου δε μοιάζει να έχει αλλάξει βασικά. Και πρέπει να προσθέσω πως νιώθει πάντα την ανάγκη ν' ακούσει τούτη την ανθρώπινη φωνή που ονομάζουμε ποίηση. Αυτή η φωνή που κινδυνεύει να σβήσει κάθε στιγμή από στέρηση αγάπης και ολοένα ξαναγεννιέται. Κυνηγημένη, ξέρει πού να 'βρει καταφύγιο, απαρνημένη, έχει το ένστικτο να πάει να ριζώσει στους πιο απροσδόκητους τόπους. Γι' αυτή δεν υπάρχουν μεγάλα και μικρά μέρη του κόσμου. Το βασίλειό της είναι στις καρδιές όλων των ανθρώπων της γης. Έχει τη χάρη ν' αποφεύγει πάντα τη συνήθεια, αυτή τη βιομηχανία».**

Μονάδες 10

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

α. 1. Ποιο είδος συλλογισμού ακολουθεί ο συγγραφέας στο κείμενό του;
(Παραγωγικός – επαγωγικός). Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

2. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου που σας δόθηκε:
«**Ανήκω σε μια χώρα μικρή ... είναι η δικαιοσύνη».**

Μονάδες 5

β. 1. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
τεράστια, σημαντικό, φόβος, ανάσα, απόκριση.

Μονάδες 5

2. Χρησιμοποιώντας καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις, να γράψετε από μια δική σας πρόταση έτσι ώστε να φαίνεται η σημασία της λέξης. (Οι λέξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν σ' όποια πτώση και αριθμό θέλετε): **χάσμα, ανθρωπιά, τραγωδία, ποίηση, παλμός.**

Μονάδες 5

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

α. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του παραπάνω κειμένου του Γ. Σεφέρη, χωρίς δικά σας σχόλια, σε 80- 100 λέξεις.

Μονάδες 20

β. Ο Γ. Σεφέρης διαπιστώνει: «**Έχουμε πολλά τέρατα να καταστρέψουμε**». Οι νέοι, στις μέρες μας, βιώνουν ένα από «τα τέρατα» αυτά, τη **βία**, που έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις.

Να γράφεις ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου (450-500 λέξεις) όπου θα προσπαθείς να ερμηνεύσεις τα αίτια που προκαλούν καταστάσεις βίας αναφέροντας παραδείγματα από εμπειρίες σου.

Μονάδες 40

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α '

α.

1. → Σ
2. → Λ
3. → Λ
4. → Σ
5. → Σ

β.

Σύμφωνα με το Σεφέρη, η ποίηση ως πανανθρώπινη ανάγκη έκφρασης και βίωσης συναισθημάτων δε σβήνει ποτέ. Παρά τις διάφορες κοσμοϊστορικές αλλαγές που διαδραματίζονται στο πέρασμα των αιώνων, η ποίηση δεν επιδέχεται κανενός είδους εξέλιξη ή φθορά (σε αντίθεση με την επιστήμη), γιατί η ανθρώπινη ψυχή παραμένει αναλλοίωτη. Αναμφισβήτητα στη σημερινή αντιπνευματική και αντισυναισθηματική εποχή όλοι οι άνθρωποι δεν προσεγγίζουν τις ανησυχίες τους μέσω της ποίησης ωστόσο καταφεύγουν σ' αυτή για να αντιπαλέψουν την τυποποίηση και τον εξορθολογισμό.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β '

α.1

Ο Σεφέρης οργανώνει το λόγο του ακολουθώντας παραγωγική συλλογιστική πορεία, καθώς ξεκινώντας από ένα γενικό - κύριο σημείο, που είναι η βίωση αντιφατικών συναισθημάτων που του προκαλεί η βράβειυσή του από τη σουηδική ακαδημία, προχωρεί προς τα ειδικά - επιμέρους αποδεικτικά στοιχεία που δικαιολογούν τα παραπάνω συναισθήματα.

α.2

Ελλάδα, μια χώρα μικρή με μεγάλη και αδιάκοπη παράδοση.

β.1

τεράστια: υπερβολική
σημαντικό: αξιοσημείωστο
φόβος: τρόμος
ανάσα: αναπνοή
απόκριση: απάντηση

β.2

Υπάρχει μεγάλο χάσμα ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη.
Υπάρχει κίνδυνος στη σύγχρονη εποχή να χάσουμε την ανθρωπιά μας.
Κάθε καλοκαίρι παρακολουθούμε παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας.
Η ποίηση στην καθημερινή ζωή είναι απαραίτητη.
Οι πολιτικοί πρέπει να αφουγκράζονται τον παλμό της κοινωνίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ '

α.

Ο ποιητής αναφέρεται στα αντιφατικά συναισθήματα που βιώνει, καθώς με το βραβείο Νόμπελ δικαιώνεται η ενασχόλησή του με μια γλώσσα περιορισμένης εμβέλειας. Αναφέρεται στην πλούσια και αδιάκοπη παράδοση του τόπου του, γραπτή και προφορική, μέρος της οποίας είναι και η γλώσσα, αλλά και στη συνείδηση της δικαιοσύνης και την αίσθηση του μέτρου που έχουν διαποτίσει τον ελληνικό πολιτισμό. Εστιάζοντας στην ποίηση καταγράφει τα χαρακτηριστικά της, που παραμένουν αναλλοίωτα στο πέρασμα του χρόνου, τις διαφορές της από την επιστήμη και τη σημασία της στην ανθρώπινη ζωή. Τέλος, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του για τη βράβειυσή του εστιάζει στον άνθρωπο και στις δυνατότητες που διαθέτει για την υπέρβαση των δυσκολιών της ζωής.

β.

Α. Πρόλογος

- Επιβεβαίωση - αποδοχή του δεδομένου της έξαρσης της βίας και με τη χρήση παραδειγμάτων.
- Ένταξη του μερικού στο γενικό:

η βία είναι έκφραση κοινωνικής παθογένειας, η οποία εκδηλώνεται με ποικίλους άλλους τρόπους.

- Αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εφηβικής - νεανικής ηλικίας.

Β. Κύριο μέρος

Αναζήτηση αιτιών:

- κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.
- έντονοι ρυθμοί ζωής και ανταγωνιστική κοινωνία.
- καταναλωτική κοινωνία και πρότυπο υλικού ευδαιμονισμού.
- παροχή άνισων ευκαιριών και αναξιοκρατία.
- αυξημένη ανεργία, διάψευση προσδοκιών και ονείρων.
- κρίση των κοινωνικών θεσμών και κυρίως αυτού της οικογένειας.
- κρίση αρχών και αξιών, έλλειψη ιδανικών.
- έλλειψη ανθρωπιστικής παιδείας, παροχή στείρων και ανούσιων εξειδικευμένων γνώσεων.
- έλλειψη προτύπων και αδράνεια πνευματικών ανθρώπων.
- αλόγιστη έκθεση των νέων σε σκληρές βίας που προβάλλουν τα Μ.Μ.Ε.
- Τα παραπάνω να διανθιστούν με παραδείγματα σκληρών βίας από τις οικογενειακές, κοινωνικές, αθλητικές εκδηλώσεις.
- Η βία μπορεί να είναι είτε επιθετική προς τους άλλους είτε αυτοκαταστροφική (π.χ. αλκοολισμός, εθισμός στα ναρκωτικά).

Γ. Επίλογος

- Επισήμανση της σπουδαιότητας του προβλήματος και της αναγκαιότητας άμεσης λήψης μέτρων για την επίλυσή του. Σύντομη αναφορά σε κάποια από αυτά όπως:
 - παροχή ανθρωπιστικής παιδείας.
 - προσπάθεια εξάλειψης των κοινωνικών ανισοτήτων.
 - κατάργηση της αναξιοκρατίας και παροχή ίσων ευκαιριών.

Σημείωση:

Η παραπάνω ανάπτυξη είναι παραδειγματική και σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί δεσμευτική προσέγγιση του θέματος.